

ທຖາງວິຈີຕິເຄຣະຫໍຂອງໂຟຣ່ອດ

ນໍາເສນອເມື່ອ : 12 ສ.ຄ. 2550

ໂຟຣ່ອດ (Freud, 1856-1939) ເປັນຊາວອອສເຕຣີຍ ມີຄວາມເຊື່ອວ່າ
ບຸດລິກພາບຂອງຜູ້ໃຫຍ່ທີ່ແຕກຕ່າງກັນເນື່ອມາຈັກປະບຸການົ່ວຍແຕ່ລະຄຸນເມື່ອເວລາອູ້່ໃນວັນເດືອນ
ແລະຂຶ້ນຂອງກັບວາເດືອນແຕລະຄະແກບໜູ້ຫາຂອງຄວາມຂັດແຍງຂອງແຕລະວ້າຍອຍ່າງໄຮ ໂດຍ 5
ປີແຮກຂອງຊື່ວິຕະມີຄວາມສຳຄັນມາກ

ໂຟຣ່ອດໄດ້ແບ່ງຈິຕຂອງມຸນຸ່ຍ້ອກຢູ່ເປັນ 3 ຮະດັບ ຄື່ອ ຈິຕສຳນິກ (Conscious)
ຈິຕກອນສຳນິກ (Pre-conscious) ແລະ ຈິຕໄຣສຳນິກ (Unconscious)

ນອກຈາກນີ້ໂຟຣ່ອດຍັງໄດ້ກ່າວວ່າມຸນຸ່ຍ້ມີສັນຫະຕົມານົດຕິຕ້າມເຕັກນີ້ ແລະ ໄດ້ແບ່ງສັນຫະຕົມານົດຕິຕ້າມເຕັກນີ້
2 ຊົນດ ຄື່ອ ສັນຫະຕົມານົດຕິຕ້າມເຕັກນີ້ ເພື່ອການດຳຮັງຊີ່ພິ (Life Instinct) ແລະ ສັນຫະຕົມານົດຕິຕ້າມເຕັກນີ້ (Death Instinct)
ສັນຫະຕົມານົດຕິຕ້າມເຕັກນີ້ ດີຕັ້ງສົມມືຈົ້ານວາ
ມຸນຸ່ຍ້ເຮົາມີພັ້ງງານອູ້່ໃນຕົວຕັ້ງແຕກເກີດເຮັດວຽກພັ້ງງານນີ້ວ່າ "Libido" ເປັນພັ້ງງານທີ່ທໍາໃຫ້ຄະເວົາຍາກມີຊີຕອຍ່
ອາຍາກສຽງສຽງ ແລະ ອາຍາກມີຄວາມຮັກ ມີແຮງຂັບທາງດານເພັດຫຼືອກາມມາຮຸນ (Sex)
ເພື່ອຈຸດເປົ້າທາງການກົດໝາຍ ທີ່ມີຄວາມສູ່ຂະໜາດ ແລະ ຄວາມພິ່ງພ່ອໃຈ (Pleasure) ໂດຍມີສຸວນຕາງໆ
ຂອງຮາງກາຍທີ່ໄວ້ຕອຄວາມຮູ້ສຶກ ແລະ ໄດ້ເຮັດວຽກສຸວນນີ້ວ່າ Erogenous Zones ແບ່ງອອກເປັນສຸວນຕາງໆ ດັ່ງນີ້

1. ຂັ້ນປາກ (Oral Stage) 0-18 ເດືອນ ໂຟຣ່ອດເຮັດວຽກຂັ້ນນີ້ວ່າເປັນຂັ້ນ Oral
ເພົ່າງຄວາມພິ່ງພ່ອໃຈ້ຍທີ່ຫຼືອງປາກ ເຮັມຕັ້ງແຕ່ເກີດ ເປັນວັນທີ່ຄວາມພິ່ງພ່ອໃຈກິດຈາກການດູດຸນມາແນ່ ນມຂາດ ແລະ ດູດນີ້
ເປັນຕົນ ໃນວັນທີ່ຄວາມຄັບຂອງໃຈຈະເກີດຂຶ້ນ ຕາເດືອກທີ່ວິໄຕແມ່ໄມ້ໃຫ້ມາເລີຍຫຼື້ອໃຫ້ມາພອ
ດາທາກເດືອກເກີດຄວາມຄັບຂອງໃຈຈະທຳໃຫ້ເກີດກວາງທີ່ເຮັດວຽກ "ການດິດຕິງອູ້່ກັບທີ່" (Fixation)

2. ຂັ້ນທວາຮ້ານກ (Anal Stage) 18 ເດືອນ – 3 ປີ ເຕັກວ່າຍນີ້ໄດ້ຮັບຄວາມພິ່ງພ່ອໃຈທາງທວາຮ້ານກ ຄື່ອ
ຈາກການຂັບຄຸ້ມຄັ້ງອຸຈາຈະ ແລະ ໃນ້ອງຮະຍະທີ່ເປັນສູາເຫດຂອງຄວາມຂັດແຍງ ແລະ ຄວາມຄັບຂອງໃຈຂອງເດືອກວ່າຍນີ້
ເພົ່າງພ່ອມັນມັກຈະຫັດໃຫ້ເດືອກໃຫ້ກະໂຄນແລະ ດອງຂັບຄຸ້ມເປັນເວລາ
ເນື່ອງຈາກເຈາຂອງຄວາມຕອງການຂອງຜູ້ຝຶກ ແລະ ຄວາມຕູ້ອງການຂອງເດືອກເກີຍກັບການຂັບຄ່າຍໄມ້ຕຽບກັນ
ຂອງເດືອກຄື່ອງຄວາມອາຍາກທີ່ຈະຄາຍເມື່ອໄຮກ໌ຄວາມທຳໄດ້ ເດືອກອາຍາກຈະຂັບຄຸ້ມເວລາທີ່ມີຄວາມຕອງການ

3. ຂັ້ນວິຍະເພີ (Phallic Stage) 3-5 ປີ ຄວາມພິ່ງພ່ອໃຈຂອງເດືອກວ່າຍນີ້ອູ້່ທີ່ວິຍະເສີບພັນຫຼຸ
ເດືອກມັກຈະຕອງລູບຄຳວ່າຍະເພີ ຮະຍະທີ່ໂຟຣ່ອດກລາວວາ ເດືອກຜູ້ໜ້າມີປົມເອັດດິປຸສ (Oedipus Complex)
ໂດຍອົບົບຍາກເກີດຂອງປົມເອັດດິປຸສ ເດືອກຜູ້ໜ້າມີປົມແມ່ແລະ ຮັກແມ່ມາກ
ແລະ ດອງການທີ່ຈະເປັນເຈົ້າຂອງແມ່ແຕ່ເພື່ອງຄົນເດືອກ ແຕະ ດີຍກັນທີ່ກ່າວວ່າແມ່ ແລະ ພ່ອຮັກກັນ
ແລະ ກົງລົງດົວຕານດອຍກວາພອຖຸກຮັງທັງດານກຳລັງແລະ ຢ່ານາຈ ປະກອບກັບຄວາມຮັກພ່ອແລະ ກັ້ວພູ້ອ ຈະນັ້ນ
ເດືອກພຍາຍາມທີ່ຈະເກັບກົດຄວາມຮູ້ສຶກທີ່ອາຍາກເປັນເຈາຂອງແມ່ແຕຄນເດືອກ ແລະ ພຍາຍາມທຳຕັ້ງໃຫ້ເໜືອນກັບພອຖຸກຍ່າງ
ສຸວນເດືອກຫຼູງມີປົມເອັດຕຣາ (Electra Complex) ແລະ ເໜືອນກັນປົມເອັດດິປຸສ
ແຮກທີ່ເດືອກຫຼູງເດືອກຫຼູງກັບແມ່ມາກເໜືອນເດືອກຫຼູງ ແຕ່ເມື່ອໂດຍຂຶ້ນພບວາຕາເອງໄມ້ມີວິຍະເພີເໜືອນເດືອກຫຼູງ
ຈຶ່ງຄືດວ່າແມ່ເປັນຄົນຮັບຜິດຂອບເພຣະແມ່ເປັນຄົນໄກລື້ອົດທີ່ສຸດ
ແລະ ໂກຮ່າມແວ່າເປັນຄົນທີ່ທຳໃຫ້ທຸນໄມ້ມີວິຍະເພີເໜືອນກັບເດືອກຫຼູງ ອີຈາຜູ້ທີ່ມີວິຍະເພີຫຼາຍ

แต่เมื่อทำอะไรไม่ได้ก็ยอมรับและโกรธแย่มาก ถือความรักจากแม่มาตั้งแต่ที่มีวัยเด็กที่ตนปราบคนจะมีแต่กิริยาแย่และพอร์รักกัน เด็กหญิงจึงแก่ปัญหาด้วยการใช้กลไกป้องกันตน โดยเก็บความรู้สึกความต้องการของตน (Repression) และเปลี่ยนจากการโกรธเกลียดแม่มาเป็นรักแม่ (Reaction Formation) ขณะเดียวกันก็อยากรักตัวให้เหมือนแม่ จึงเลียนแบบ สุขปได้ว่าเด็กหญิงมีความรักพอแต่กิริยาแห่งพ่อมาจากแม่ไม่ได้จึงเลียนแบบแม่

4. ขั้น latency (Latency Stage) เด็กวัยนี้อยู่ระหว่างอายุ 6-12 ปี เป็นระยะที่ฟรอยด์กล่าวว่าเด็กเก็บกอดความต้องการทางเพศหรือความต้องการทางเพศลดลง (Quiescence Period) เด็กชายมักเล่นหรือจับกลุ่มกับเด็กชาย ส่วนเด็กหญิงก็จะเล่นหรือจับกลุ่มกับเด็กหญิง

5. ขั้นสนใจเพศตรงข้าม (Genital Stage) วัยนี้เป็นวัยรุ่นเริ่มตัวต่ออายุ 12 ปีขึ้นไป จะมีความต้องการทางเพศ วัยนี้จะมีความสนใจในเพศตรงข้าม ซึ่งเป็นระยะเริ่มต้นของวัยผู้ใหญ่

ฟรอยด์กล่าวว่า ถ้าเด็กโชคดีและผ่านวัยเดลวัยโดยไม่มีปัญหา ก็จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพปกติ แต่ถ้าเด็กมีปัญหาในแต่ละขั้นของพัฒนาการ ก็จะมีบุคลิกภาพผิดปกติ ซึ่งฟรอยด์ได้ตั้งชื่อตามแต่ละวัย เช่น **Oral Personalities** เป็นผลของ Fixation ในวัยทารกจนถึง 2 ปี ถ้า Fixation เกิดในระยะที่ 2 ของชีวิต คือ อายุระหว่าง 2-3 ปี จะทำให้บุคลนั้นมีบุคลิกภาพแบบ **Anal Personality** ซึ่งอาจจะมีลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. เป็นคนเจ้าสะอาดมากเกินไป (Obsessively Clean)
2. อาจจะมีลักษณะตรงข้ามเลย คือ รุ่งรัง ไม่เป็นระเบียบ
3. อาจจะเป็นคนสุรุ่ยสุร่าย หรือตระหนึกรักษา

Id เป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพที่ติดตัวเรามาตั้งแต่เกิด แต่เป็นส่วนที่เป็นจิตไร้สำนึกร มีหลักการที่จะสนองความต้องการของตนเองเท่านั้น เอาแต่ใจอย่างเดียว และจุดเป้าหมายก็คือ หลักความพึงพอใจ (Pleasure principle) Id จะผลักดันให้ Ego ประกอบในสิ่งต่างๆ ตามที่ Id ต้องการ

Ego เป็นส่วนของบุคลิกภาพที่พัฒนามาจากการที่ثارกได้ติดต่อหรือมีปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก บุคคลที่มีบุคลิกภาพปกติคือ บุคคลที่ Ego สามารถที่ปรับตัวให้เกิดสมดุลระหว่างความต้องการของ Id โลกภายนอก และ Superego หลักการที่ Ego ใช้คือหลักแห่งความเป็นจริง (Reality Principle)

Superego เป็นส่วนของบุคลิกภาพที่เกิดขึ้นในระยะที่ 3 ของพัฒนาการที่ซึ่วว่า Phallic Stage เป็นส่วนของบุคลิกภาพที่ตั้งมาตรฐานของพฤติกรรมให้แต่ละบุคคล โดยรับค่านิยมและมาตรฐานจริยธรรมของบิวดารามาเป็นของตน โดยตั้งเป็นมาตรฐานความประพฤติ มาตรการนี้จะเป็นเสียงแทนบิดา มารดา ค่อยบอกว่าอะไรควรทำ หรือไม่ควรทำ มาตรการของพฤติกรรมโดยมากได้มาจากกฎหมายที่ตั้งขึ้น ที่พ่อแม่สอนและมักจะเป็นมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยมของพ่อแม่

Superego แบ่งเป็น 2 อย่าง คือ Conscious ซึ่งค่อยบอกให้หลักเลี้ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประทาน และอีกอันหนึ่งคือ Ego ideal ซึ่งสนับสนุนให้มีความประพฤติดี สวน Conscious

มักจะเกิดจากการบูรณาจักรทำโทษ เช่น ถ้าทำอย่างนั้นเป็นเด็กไม่ดี ควรจะถูกหักใจที่ประพฤติเช่นนั้น ส่วน Ego ideal มักจะเกิดจากการให้แรงเสริมบวกหรือการยอมรับ เช่น เมรักษ์หนเพรษะหนเป็นเด็กดี

ฟรอยด์กล่าวว่า พัฒนาการทางบุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะขั้นวัยทารก วัยเด็ก และวัยรุ่น ระบบหงส์สามจะทำงานประสานกันดีขึ้นเนื่องจากเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือโลกภายนอกมากขึ้น ยิ่งโตขึ้น Ego ก็จะยิ่งแข็งแกร่งขึ้น และสามารถที่จะควบคุม Id ได้มากขึ้น

องค์ประกอบที่มีส่วนในพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่ฟรอยด์ได้กล่าวไว้ มีดังนี้

1. วุฒิภาวะ หมายถึง ขั้นพัฒนาการตามวัย
2. ความคับข้องใจที่เกิดจากความสมหวังไม่สมหวัง เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก
3. ความคับข้องใจ เนื่องมาจากความขัดแย้งภายใน
4. ความไม่พร้อมของตนเอง ทั้งทางด้านร่างกาย เช้าว์ปัญญา การขาดประสบการณ์
5. ความวิตกกังวล เนื่องมาจากความกลัวหรือความไม่กล้าของตน

ฟรอยด์เชื่อว่า ความคับข้องใจเป็นพื้นฐานสำหรับพัฒนาการทางบุคลิกภาพ แต่ต้องมีจำนวนพูดหมายความว่าที่จะช่วยพัฒนา Ego แต่ถ้ามีความคับข้องใจมากเกินไปก็จะเกิดปัญหาทำให้เกิดกลไกในการป้องกันตัว (Defense Mechanism) ซึ่งเป็นวิธีการปรับตัวในระดับจิตใจสำคัญ โดยฟรอยด์และบุตรสาว (แอนนา ฟรอยด์) ได้แบ่งประเภทกลไกการป้องกันตัว ได้แก่

1. การเก็บกด (Repression) หมายถึง การเก็บกดความรู้สึกไม่สบายใจหรือความรู้สึกผิดหวัง ความคับข้องใจไว้ในจิตใจสำคัญ
2. การป้ายความผิดให้แก่ผู้อื่น (Projection) หมายถึง การลดความวิตกกังวล การป้ายความผิดให้แก่ผู้อื่น
3. การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) หมายถึง การปรับตัวโดยการหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง โดยให้คำอธิบายที่เป็นที่ยอมรับสำหรับคนอื่น
4. การถดถอย (Regression) หมายถึง การหนีกลับไปอยู่ในสภาพอดีตที่เคยทำให้ตนมีความสุข
5. การแสดงปฏิกิริยาตรงข้ามกับความประณญาที่แท้จริง (Reaction Formation) หมายถึง กลไกป้องกันตน โดยการทุ่มเทในการแสดงพฤติกรรมตรงข้ามกับความรู้สึกของตนเองที่ตนเองคิดว่าเป็นสิ่งที่สังคมอาจจะไม่ยอมรับ
6. การสร้างวิมานในอวุกาศหรือการฝันกลางวัน (Fantasy หรือ Day dreaming) กลไกป้องกันตัวประเภทนี้เป็นการสร้างจินตนาการหรือมโนภาพเกี่ยวกับสิ่งที่ตนมีความต้องการ แต่เป็นไปไม่ได้โดยการแยกตัว
7. การแยกตัว (Isolation) หมายถึง การแยกตัวให้พ้นจากสถานการณ์ที่นำความคับข้องใจมาให้โดยการแยกตัวออกจากไปอยู่ตามลำพัง
8. การหาสิ่งมาแทนที่ (Displacement) เป็นการระบายอารมณ์โกรธหรือคับข้องใจต่อคนหรือสิ่งของที่ไม่ได้เป็นต้นเหตุของความคับข้องใจ
9. การเลียนแบบ (Identification) หมายถึง การปรับตัวโดยการเลียนแบบบุคคลที่ตนนิยมยกย่อง

>> http://www.chontech.ac.th/~abhichat/Edu_Theory/Edu_foy.htm

บุคลิกภาพ : Id, Ego และ Superego